

Голубоков В. С.

студент Господарсько-правового факультету,

НЮУ ім. Ярослава Мудрого

Науковий керівник:

Копиця Є.М., к.ю.н, ас.кафедри екологічного права

НЮУ ім. Ярослава Мудрого

Правове регулювання поводження з відходами згідно з Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом

Пріоритетним напрямком зовнішньої політики України є євроінтеграція. Одним із основних напрямків взаємодії України та ЄС є посилення співробітництва у сфері захисту навколишнього середовища. Підписання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом та його державами-членами, з іншої сторони (надалі Угоди) відкриває нові можливості та створює нові стандарти у різних сферах суспільного життя, включаючи й сферу охорони довкілля[1, с. 3].

Секторальні питання співробітництва у сфері охорони навколишнього природного середовища в Угоді закріплено у Главі 6, яка так і називається «Навколишнє природне середовище» Розділ V «економічне та галузеве співробітництво»[2]. Особливістю Директив ЄС є те, що держави повинні адаптувати своє законодавство для досягнення цілей, визначених Директивами, але при цьому самі визначають методи їх досягнення. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського союзу полягає у поетапному прийнятті та впровадженні законів і підзаконних нормативно-правових актів України, розроблених із урахуванням права Європейського союзу, і внесенні відповідних змін у чинні правові акти України. Кабінет Міністрів України своїм Розпорядженням від 15 квітня 2015 р. № 371-р ухвалив розроблені Міністерством екології та природних ресурсів плани імплементації актів законодавства ЄС у сфері навколишнього середовища.

Поступове наближення законодавства України до права ЄС у сфері охорони навколишнього природного середовища здійснюється відповідно до Додатка ХХХ до Угоди(ст. 363). А саме адаптації декількох директив у цій сфері:

- Директива 2008/98/ЄС про відходи (рамкова);
- Директива 1999/31/ЄС про захоронення відходів;
- Директива 2006/21/ЄС про управління відходами видобувної промисловості.

Право і екологічна політика Співтовариства виходить із завдань запобігання утворення відходів, сприяння повторному використанню, вторинній переробці та відновленню відходів з метою зменшення їх впливу на навколишнє середовище. Вітчизняне законодавство у цій сфері, не дивлячись на досить розвинену нормативно-правову базу, не повністю або лише частково відповідає вимогам ЄС. Відтак імплементація зазначених директив пов'язана із значними змінами і доповненнями в правовому полі[3, с. 34].

Директива 2008/98/ЄС запроваджує заходи із захисту довкілля та здоров'я людей шляхом попередження або зниження негативних впливів виробництва й поводження з відходами, а також зменшення загальних наслідків використання ресурсів та підвищення ефективності такого використання.

До базових орієнтирів, які встановлюються Директивою 2008/98/ЄС відносяться такі:

- інтеграція завдань захисту довкілля та здоров'я людей із заходами по максимальному використанню ресурсного потенціалу відходів;
- встановлення ієрархії пріоритетів щодо поводження з відходами;

- запобігання (утворенню);
- підготовка до повторного використання;
- рециклінг (перероблення);
- інша утилізація, зокрема, енергетичне відновлення;
- видалення (захоронення);
- регламентація порядку віднесення відходів до категорії небезпечних[4, с. 4].

Метою Директиви 1999/31/ЄС є зменшення негативного впливу на довкілля та безпеки для здоров'я людей, що може виникати протягом усього часу існування об'єкту захоронення відходів. Директива базується на наступних ключових орієнтирах:

- Попередження чи зменшення шкідливих наслідків захоронення відходів для довкілля і ризику для здоров'я людини:

Директивою встановлюється жорстка вимога щодо дозволу функціонування лише тих місць захоронення, які відповідають визначеним Директивою вимогам. Всі інші полігони мають бути закриті й рекультивовані;

- Зменшення захоронення відходів:

Кожна країна зобов'язана зменшувати кількість відходів, що вивозяться на полігони, шляхом попередження утворення відходів, їх перероблення та утилізації. Директивою визначаються типи відходів, що не допускаються до захоронення на полігонах: відходи, що біологічно розкладаються тощо.

У додатку до Угоди також визначено, що положення Директиви застосовуються одразу для нових полігонів, які вводяться в експлуатацію після підписання Угоди [4, с. 6].

Директива 2006/21/ЄС охоплює питання управління відходами, що утворюються в результаті розвідувальних робіт, видобутку, оброблення і зберігання мінеральних ресурсів та розробки кар'єрів.

До ключових положень Директиви 2006/21/ЄС, що формують її основний зміст, слід віднести:

- Класифікація об'єктів/місць розміщення відходів видобувної промисловості (О/МРВВ);
- Впровадження дозвільної системи для об'єктів/місць розміщення відходів видобувної промисловості (О/МРВВ), порядку подачі заявок на отримання дозволу й основних вимог до них;
- Обов'язкове складання операторами О/МРВВ планів управління відходами, які мають переглядатись кожні п'ять років;
- Встановлення вимог до: дотримання належного стану гірничих виїмок; будівництва та управління О/МРВВ; закриття та процедур, що мають здійснюватися після закриття О/МРВВ; операторів щодо попередження погіршення стану водних ресурсів, забруднення атмосферного повітря та ґрунтів[4, с. 14].

Відповідно до Додатка ХХХ до Угоди встановлено графік досягнення цілей Директив в Україні. Термін імплементації положень Директиви 2008/98/ЄС від 3 до 5 років, Директиви 1999/31/ЄС протягом 6 років і Директиви 2006/21/ЄС до 5 років.

Загалом слід відмітити, що Міністерство екології та природних ресурсів ухвалило план імплементації кожної зі згаданих Директив. Ці плани встановлюють терміни розроблення низки проектів законів таких як, проект Закону України «Про відходи видобувної (гірничовидобувної) промисловості» з терміном виконання до грудня 2015 та проект нової редакції Закону України «Про відходи» з терміном до жовтня 2015 року. Однак, станом на сьогодні проект Закону України «Про відходи видобувної (гірничовидобувної)

промисловості» не розроблено, а проект нової редакції Закону України «Про відходи» повернено на доопрацювання. Крім того, Мінприроди розробило проект Національної стратегії поводження з відходами, яка визначає алгоритм дій, який у повній мірі враховує зобов'язання України відповідно до Угоди про асоціацію. Разом з тим, відповідно до Додатка ХХХ до Угоди, у 2017 році також спливають і інші строки імплементації низки положень актів права ЄС, зокрема щодо призначення уповноваженого органу, підготовки планів щодо управління відходами згідно із п'ятиетапною ієрархією відходів та програм щодо попередження утворення відходів. З огляду на зазначене, існує потреба у якнайшвидшому ухваленні зазначеної стратегії та підготовці узгодженої позиції щодо можливості дотримання строків виконання зазначених зобов'язань та прийнятті Верховною Радою України низки законопроектів у відповідності із підходами, визначеними у проекті Національної стратегії.

Список використаних джерел та літератури:

1. Якість води та управління водними ресурсами [Електронний ресурс] : – К., 2014. – 10 с. – Режим доступу: https://scwm.gov.ua/sites/default/files/water_brochure.pdf
2. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] : // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/984_011
3. Міщенко В.С. Стратегія апроксимації законодавства України до права ЄС у сфері поводження з відходами / В.С.Міщенко, Т.Л. Омеляненко, Ю.М. Маковецька //Матеріали Національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології». – 4-7 листопада 2014 р. – Київ. – С.34–38
4. Управління відходами та ресурсами [Електронний ресурс] : – К., 2014. – 15 с. – Режим доступу: http://www.if.gov.ua/files/uploads/Waste_brochure.pdf